

N. Mészáros Júlia Személyesség és mozgás

Radosza Attila az absztrakt expresszionizmus mai, késő posztmodern korszakának egyik hazai alkotója.

Mindig is a lírai absztrakció érdekelte, és a mozgás, amelyet különösebben vagy szigorú értelemben nem specifikált magának, inkább a lehető legtágabban értelmezett: mozgás a térben, az emlékek között, a jelenben vagy a múltban, a szellemi áramlatok, érzelmi mozzanatok között; cselekvés, vagy csak elidőzés valami mellett ...; de a festő kezének mozgása is, amely maradandó nyomot hagy a vásznon, és lélekkel, szellemmel, színnel, fojtással, gesztussal tölti meg a síkot, barázdát húz az anyagba, összehortoloztatja, lefolytatja vagy szétteríti a festéket, s mindezt annyiszor ismételve, ahányszor csak új gondolatot gerjeszt a művészen a keletkező mű látványa, mely magával ragadja, és addig el nem ereszti, amíg azt nem érzi, hogy megszületett, ami miatt belekezdett.

Az eredmény óhatatlanul absztrakt lesz, mert már a kiindulásnál eltávolodik a konkrétumtól, a megszokottól, a szabályostól, s csak a képzet létezik számára, és az érzés, amely folytonos cselekvésre bírja, hogy még mélyebben legyen képes megragadni, és formába önteni.

Radosza Attila belülről építkező művész, aki az érzelmeit és élményeit dolgozza fel képein, közben újabb és újabb szempontokat talál magának, kérdéseket tesz fel, amelyeket igyekszik minden oldalról körüljárni, és a festészet nyelvén megválaszolni.

A létezés titkát keresi, ezért újabb és újabb valóság rétegeket fejt fel, hogy mögé pillantson. Filozófus alkat, de nem kívánja egzakt módon körülírni gondolatait, s racionális formákban megjeleníteni, inkább "megnyitni felénk önmagát", és magával vinni bennünket is, a megfoghatatlan megértésére. Eközben mindig az egyensúlyt keresi véges és végtelen, tapasztalati és érzékfeletti, tiszta és sejtésszerű, jel és rezdület, mozgás és mozdulatlanláság dinamikus kontrasztja között.

Konfliktusokat elemez, de a titokzatossághoz vonzódik, érzelmi szűrőn látta mindent, amit aztán szembeállít egy spekulatívabb formarendszerrel, hogy a valóságnál maradjon. A kontraszt intenzitása változik képein, más-más mélységillúziót teremtve, a kiterjedést átfedéssel, az egyszerűséget asszociatív-gazdagsággal, a kompozíció rejtett szerkezetét lírai oldottsággal ütköztetve.

Végleteket állít szembe, de spontán expresszivitással feloldja élüket: a meleg, sötét felületek alól titokzatos fényeket szabadít fel, avagy hangulati tartalmakat közvetítő, zenei improvizációkra emlékeztető gesztusokra hagyatkozik, organikus szervezve a tudatosan kontrollált ismétlődő és szabálytalan mozgásokat.

Győr, Hungary, 2006

Working, Győr, Hungary, 2006

Radosza Attila számára nagyon is fontos a személyesség megőrzése, a valóság érzékelő és intuitív kifejezése, a festés rituális jellegéhez való ragaszkodás, a tökéletesen kidolgozott, a képsíkot és a kép terét is megmozgató, tudatos építkezés mellett.

Képein a két-és három dimenzió megszakítás nélkül váltakozik, a mozgás érzéki nyomait felerősítve, a felület érzékiségét felfokozva, csurgatással vagy gesztussal összemosva az ismétlődő feltüremkedéseket, vagy éppen kiemelve az itt és most időbeli megfoghatóságát a megfoghatatlan, végtelen időtlenből, amely festői nyelvének végső célja.

A kívülről és belülről láttatás az, amely új és legújabb képeinek alkotása közben foglalkoztatja, s amelynek következetes kibontásával e manierizmustól kezdődő, sok évszázad óta fel-felbukkanó és a modernizmus korától állandósuló képzőművészeti témában újat kíván mondani.

Alkotásmódja eredményeként a tudati elemek reduktív jelei szervesen összeforrnak a lírai absztrakt megformálás elemi spontaneitásából, vagy éppen szürrealisztikus automatizmusából, az érzéssel azonos ritmusban lélegző, érzéki kidolgozásból eredő közvetlen kifejezéssel, egyfajta rejtett erőkből fakadó, belső lökötést megragadva, amely egyszerre nyújtja a valóság képét és az azon való felülemelkedés mindenkorai lehetőségét.

Julia N. Mészáros Personality and Motion

Attila Radosza is one of the Hungarian artists working in the present, late post-modern era of abstract expressionism. He has always been interested in lyric abstraction and motion, which he did not specify in strict and rigid concepts; rather, he took it in its loosest meaning. Motion takes place in space, among memories, in the present or the past, between mental currents and emotional moments. It is an action or mere tarrying beside something... but it is also the motion of the artist's hand, which leaves a lasting trace on the canvas and fills the plane with soul, spirit, colour, patch, and gesture, furrows the matter, makes paint condense, trickle, or spread. And this process is repeated

as many times as new thoughts are triggered by the vision of the emerging artwork, which captures him and does not let him go until he may feel that what he has been seeking from the outset is there, created, complete.

The result will inevitably be abstract, as the process departs from the concrete, the usual, the regular at the very beginning. Only the representation exists for the artist, and the feeling that spurs him to continuous activity so that he can grasp and shape it even more deeply.

Attila Radosza is an artist building outwards: in his pictures he elaborates his emotions and experiences while finding ever newer aspects, asking questions to be approached from all sides and angles and answered in the pictorial language.

He seeks the secret of existence, so he unravels ever newer layers of reality and peeks behind them. He is philosophical but does not wish exactly to circumscribe his thoughts or rationally represent them. Rather, he "opens himself towards them" and takes us also along to understand the ungraspable. In doing so, he always searches for the equilibrium between the dynamic contrasts of finite and infinite, perception and extrasensuality, clarity and conjecture, sign and vibration, movement and motionlessness.

He analyzes conflicts but is attracted to mystery. He presents all through an emotional filter, which he then opposes to a more speculative formal system in order to remain with reality. The intensity of contrast varies in his pictures and creates different degrees of depth illusion. Extension collides with overlaps, simplicity with associative richness, and the hidden structure of composition with a lyrical dissolution.

Radosza juxtaposes extremes but blunts their edge through spontaneous expressivity. He liberates mystic lights from beneath the warm, dark surfaces – or he builds on gestures that resemble musical improvisations and mediate modular contents, organically arranging controlled repetitive and irregular movements.

For Attila Radosza, it is pivotal to retain the personal touch, to perceptively and intuitively express reality, to insist on the ritual character of painting, besides the perfectly elaborated conscious architecture that moves both the plane and the space of the image.

Vernissage, K. Szalkai and A. Radosza, Komárom, Hungary, 2009

Symposium vernissage, Mosonmagyaróvár, Hungary, 2006

Vernissage, Danubiana Meulensteel Art Museum, Slovakia, 2009

A. Radosza, G. Szócs and J. N. Mészáros
Győr, Hungary, 2008

In his pictures, there is an unbroken continuity between the 2nd and the 3rd dimension. This amplifies the sensual traces of movement and increases the sensuality of the surface, while tricklings or gestures wash together reiterated protuberances or promote the temporal captures of the here-and-now from the impalpable, infinite timelessness, the ultimate aim of Radosza's pictorial language.

In his most recent pictures, it is the presentation from within and without that he is caught up in. Consistently pursuing this attitude, he wishes to utter something new in this theme, which has recurred for centuries, beginning in Mannerism and permanently present since the Age of Modernism.

As a result of his creative mode, the reductive signs of mental elements organically unite with the direct expression springing from the elemental spontaneity or surrealist automation of abstract formulations, and from the sensual elaboration that breathes in rhythm with emotion and grasps an internal pulsation deriving from hidden forces, thus providing both the image of reality and the omnipresent opportunity of transcending that reality.

Bordács Andrea A gesztus ereje

A magyar nyelvben a gesztus szót több értelemben is használjuk – pontosabban többjelentésű szó, mivel az egyes jelentései közt kapcsolatot található –, azonban a jelentést az aktuális kommunikációs szituációban egyértelműen azonosítani tudjuk. Akkor is ezt a kifejezést használjuk, ha valamilyen megnyilatkozásról, valaki irányába történő tetről beszélünk – például ez kedves gesztus volt tőle – szófordulatban is megjelenik. A személyközi kommunikáció folyamán metakommunikációs jeleket, érzelmeket kifejező eszközöket, elsősorban a végtagok mozgását értjük alatta. Az erőteljes, vad karmozdulatokkal készített festmények eredményezték a gesztusfestészetet. A klasszikus műveket meghatározó, sőt domináló narratív témák hiánya a gesztusfestmények esetében a festészet alapjaira irányítja a néző figyelmét. Úgy mint a színre, formára, struktúrára és a festékfelvitel módjára.

Míg a szín és a struktúra a tárgyilagosság terepe, addig viszont a gesztus a személyességé.

A művész személyes attitűdjének megfelelően hol a struktúra, a szín, azaz az ész terepe, hol maga a gesztus, azaz a szenvedély vonzása a domináns.

Radosza Attila festményein egyrészt szemtanúi lehetünk az Ész hatalmának, mellyel a színeket, a formákat, a struktúrákat rendezi, másrészt az előbbi trónjára törő Személyességnek, mellyel a vastag faktúráit a vászonra varázsolja. Ugyanakkor a címekkel olykor mégis narrativitást csempész az alapelemek közé, ami a korai munkáinak az absztrakció mellett igen fontos eleme volt. Radosza már a nyolcvanas években felfedezte magának a gesztusok erejét, mikor is a Heftige Malerei irányzatának megjelenésével az absztrakt expresszionizmus is új virágkorát élte. Radosza viszont ezt az elmúlt idők folyamán folyamatosan új tartalommal próbál megtölteni, akár csak Hencze Tamás vagy Nádler István. Domináns színei a vörös és fekete (Izzás-sorozat), a kék és homoksárga, s a fekete-fehér ellentétei.

Erőteljes faktúrái ritmust adnak a képeknek, különösen azért, hogy a különböző irányú felületkezelések transzparensnek egymással, így a képein a vastag festékréteg finom érzékenységgel megmunkált felületekkel váltakozik, sőt olykor át is tűnnek egymáson.

Az újabb képei mintegy képi oximoronként – azaz látszólag egymásnak ellentmondó képként – szikárabb szenvedély lenyomatait, mivel hidegebb színeket – elsősorban kéket, feketét, barnát – használ. Míg Nádler István újabb képei egyre tarkábbak, addig Radosza Attila újabb képei viszont kék-feketékké, barnás-sárgássá váltak. Számos képén színmezővel és erőteljes faktúrával megerősített festékkörvénységnek lehetünk szemtanúi, amely mintegy beszippantja az előtte gyanútlanul, kíváncsian álldogáló nézőt.

Az újabb képei közül legemlékezetesebb az Ablakok 56. című függőleges, egyszerre keresztet és lecsurgó vért s egyben gyászt idéző festménye, mely több képének is mintegy archetípusául szolgált. Ha már az előbb egy irodalmi alakzatot, költői képet vonatkoztattam képzőművészeti alkotásra, azt itt is megtehetem, mivel ez a mű mintegy

Vernissage, Komárom, Hungary, 2009

A. Bordács, A. Radosza and G. Ölveczky,
Vernissage, Komárom, Hungary, 2009

Komárom, Hungary, 2009

Komárom, Hungary, 2009

képi metonímiaként – azaz ahol a rész képviseli az egészet – is felfogható, mivel a vízszintesből függőlegesen lecsorgó fekete festék egyszerre foglalja magába a kereszt jeleit, a vért és a gyászt. A tudatos kompozíció teret hagy a lecsorgó festék véletlen játékának is. A sárgás-színű Páros mozdulat itt is méltóságteljesen uralja nemcsak a neki szánt falat, hanem szinte az egész termet.

Ugyancsak fontos műve a Barabás Laci emlékére készített triptichon, melynek szokatlan aszimmetriája, az ellenétes irányba mozduló oldaltáblák megtartva az felső mező feketéjét és az alsó sáv fehérségét mégis szimmetriát alkotnak. A címben elhangzó Laci személyessége ráadásul intimitást is ad a munkának, ami ilyen volumenű alkotásoknál, főleg triptichonoknál elég ritka. Ez a kép nemcsak az egyik legjobb munkája, hanem szinte az essenciája is a munkásságának. Essenciája, mivel a festészetben tetten érhető számos egymásnak ellentmondó motívum és jelenség dichotómiáját – szenvedély/racionalitás, tudatosság/véletlen, ellentétes irányú mozgások, szimmetriában feloldódó aszimmetria, vastag, vad festékréteg/finoman megmunkált felületek, absztrakció/narrativitás, tömény materialitás/finom metafizika – a legimpozánsabban foglalja magába.

Radosza Attila képei a szándékos narrativitást ugyan mellőzve, de leképezik az emberben lévő ellentmondásos természetet, s képei egyszerre játékosak és mégis mindig méltóságteljesek.

Andrea Bordács The Dignity of Gestures

The term gesture means several things; to be precise, it is a polysemous word with connections between its various meanings. Still, its actual meaning can be identified unambiguously in any given communicational situation. The same word is used when we refer to an utterance or an act directed at someone (e.g. when we speak about a "friendly gesture"). In interpersonal communication, we generally use it to denote metacommunication, our devices expressing emotion, notably through the motion of limbs. Gesture painting originates in the powerful, wild movements of the arms. The lack of the narrative themes that define or even dominate classical to the fundamentals of gesture painting, such as colour, shape, structure, and mode of paint application. While colour and structure are territories of objectivity, gesture is subjective. According to the artist's personal attitude, now structure and colour (i.e. rational design), now the gesture itself (i.e. the appeal of passion) may become dominant. In Attila Radosza's paintings, we can observe the power of Reason on the one hand, inasmuch as he organizes colours, forms, and structures, and that of Passion on the other, in the way he magically applies his thick factures to the canvas. And yet, through his titles, he occasionally smuggles narrativity among the basic elements,

a trait that was a very important counterpart of abstraction in his early works. Radosza had discovered the power of gestures as early as the 1980s, when abstract expressionism underwent its second heyday in the form of the Heftige Malerei movement. Radosza, however, has recently been trying to add new content to this tendency, similarly to Tamás Hencze or István Nádler. Red and black are his dominant colours (Glow series), as well as the contrasts of blue and tawny, black and white.

His forceful factures give a rhythm to the pictures, especially through the mutual transparency of variable surface treatments. Thus thick layers of paint alternate with sensitively elaborated surfaces, even dissolving into one another at times. As if they were visual oxymorons or seemingly contradictory images, his more recent paintings are more angular impressions of passions, since he uses cooler colours - primarily blue, black, and brown. While István Nádler's later pictures are increasingly colourful, Attila Radosza's paintings have become blue-and-black, or brownish-yellowish. In many of his pictures one can observe a paint whirlwind strengthened by colour fields and powerful factures, which seem to suck in the unsuspecting viewer standing in front of them.

Among his recent works, his vertical *Windows 56* is the most memorable, which simultaneously evokes the emotion of crosses as well as blood flowing downwards, indicating grief. This has served as a kind of archetype to several other paintings of his. Having referred to a rhetorical figure, the oxymoron above, I can now allude to a variety of visual metonymy (or part-for-the-whole): the black paint flowing down vertically from the horizontal patch unites the symbols of the cross, blood, and mourning. The conscious composition allows for the accidental play of trickling paint. The dignified, yellowish *Twin Motions* dominates not only the wall on which it is hung, but almost the entire room.

Equally important is Radosza's triptych dedicated to the memory of Laci Barabás; its unusual asymmetry runs into a higher symmetry with the side plates moving in opposite directions but retaining the blackness above and the whiteness at the bottom. Besides, the personal address to Laci in the title adds intimacy to the work, which is a fairly rare phenomenon in artworks of such volume, especially triptychs. This is not only one of Radosza's best works but almost an epitome of his oeuvre, insofar as it most impressively synthesizes numerous dichotomies or contradictory motifs and phenomena present in his painting: passion and rationality, consciousness and coincidence, contrary motions, asymmetry dissolving in symmetry, thickly applied layers of paint and refined surfaces, abstraction and narrativity, concentrated materiality and fine metaphysics.

Attila Radosza's pictures avoid intentional narrative, and yet they map the contradictory nature present in people. His pictures are both playful and consistently dignified at the same time. Translated by Boldizsár Fejérvári

Komáromi Kisgaléria, Hungary, 2009

Lendva, Raab Art Group Exhibition, Slovenia, 2008